

Środa, 17 maja 2017 r.

P8_TA(2017)0217

Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2016/2798(RSP))**

(2018/C 307/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie i uchylającego zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (COM(2016)0383),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 czerwca 2016 r. pt. „Nowy europejski program na rzecz umiejętności” (COM(2016)0381),
- uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie ⁽¹⁾,
- uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2241/2004/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji ⁽²⁾, dzięki którym możliwe jest prezentowanie swoich umiejętności i kwalifikacji,
- uwzględniając nowe priorytety w zakresie europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia do 2020 r., określone we wspólnym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2015 r. w sprawie wdrożenia strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) ⁽³⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego ⁽⁴⁾,
- uwzględniając przegląd Eurydice dotyczący uznawania wcześniejszego uczenia się pozaformalnego i nieformalnego w szkolnictwie wyższym,
- uwzględniając wielojęzyczną europejską klasyfikację umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów (ESCO), w ramach której, podobnie jak w przypadku europejskich ram kwalifikacji, stosowany będzie wspólny format do publikowania w formie elektronicznej informacji o kwalifikacjach, określony w załączniku VI do wniosku,
- uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego (EQAVET) ⁽⁵⁾,
- uwzględniając niezależny europejski rejestr agencji ds. zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym ⁽⁶⁾, który jest wykazem agencji ds. zapewniania jakości spełniających zasadniczo wymogi norm i wytycznych w zakresie zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego,

⁽¹⁾ Dz.U. C 111 z 6.5.2008, s. 1.⁽²⁾ Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 6.⁽³⁾ Dz.U. C 417 z 15.12.2015, s. 25.⁽⁴⁾ Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.⁽⁵⁾ Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 1.⁽⁶⁾ <https://www.eqar.eu>

Środa, 17 maja 2017 r.

- uwzględniając europejski system transferu i akumulacji punktów (ECTS) ⁽¹⁾, opracowany w ramach europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, oraz europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET), ustanowiony na mocy zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. ⁽²⁾,
 - uwzględniając proces boloński dotyczący szkolnictwa wyższego, komunikat ministrów wydany w Erywaniu w 2015 r. oraz sprawozdanie pt. „Europejski Obszar szkolnictwa wyższego w Europie w 2015 r. – sprawozdanie z realizacji procesu bolońskiego”,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Erasmus+” – unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu ⁽³⁾,
 - uwzględniając Konwencję Rady Europy o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim (lizbońska konwencja o uznawaniu kwalifikacji) i zalecenie dotyczące stosowania ram kwalifikacji w uznawaniu zagranicznych kwalifikacji, które wyraźnie odnosi się do europejskich ram kwalifikacji jako narzędzia wykorzystywanego w zakresie uznawalności akademickiej,
 - uwzględniając dokument pt. „Zwiększanie udziału na rzecz równości i wzrostu – strategia rozwoju wymiaru społecznego i uczenia się przez całe życie w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego do 2020 r.”, obejmujący wszystkie kraje uczestniczące w europejskich ramach kwalifikacji,
 - uwzględniając sprawozdanie UNESCO z 2015 r. w sprawie uznawania, walidacji i zatwierdzania uczenia się pozaformalnego i nieformalnego w państwach członkowskich UNESCO,
 - uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych ⁽⁴⁾, zmienioną dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. ⁽⁵⁾,
 - uwzględniając pytanie do Komisji w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (O-000038/2017 – B8-0218/2017),
 - uwzględniając art. 128 ust. 5 i art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że właściwe uznawanie, zrozumienie i ocena umiejętności wykraczają poza kwestię późniejszego zapotrzebowania na rynku pracy; mając na uwadze, że europejskie ramy kwalifikacji są korzystne zarówno dla umiejętności dostępnych na rynku pracy, jak i dla umiejętności na nim wymaganych, gdyż ramy te umożliwiają określanie i łączenie umiejętności, a tym samym są źródłem korzyści społecznych i ekonomicznych; mając na uwadze, że zasadnicze znaczenie ma pomaganie zainteresowanym osobom w nabywaniu i odnawianiu kompetencji i umiejętności w ciągu całego życia;
- B. mając na uwadze, że większa porównywalność kwalifikacji zwiększa szanse na zatrudnienie i rozwój zawodowy wszystkich pracowników migrujących;
- C. mając na uwadze, że należy położyć nacisk na umiejętności cyfrowe oraz wprowadzić środki strukturalne umożliwiające nabywanie i walidację tych umiejętności;
- D. mając na uwadze, że wobec wyzwań społecznych oraz związanych ze zmianami technologicznymi i demograficznymi dalszy rozwój europejskich ram kwalifikacji może wspierać uczenie się przez całe życie, zarówno jeśli chodzi o wspieranie równych szans i sprawiedliwości w kształceniu, jak i lepsze przenikanie się systemów kształcenia i szkolenia; mając na uwadze, że kształcenie i szkolenie powinno pomagać ludziom w dostosowywaniu się do wszelkich możliwych okoliczności, w jakich mogą się znaleźć, a to dzięki podnoszeniu umiejętności i edukowaniu obywateli w całościowy sposób, aby stali się krytyczni, pewni siebie i niezależni oraz zdobywali umiejętności potrzebne w XXI w.;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf

⁽²⁾ Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 11.

⁽³⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 132.

Środa, 17 maja 2017 r.

- E. mając na uwadze, że ciągle pogłębianie wiedzy oraz zdobywanie umiejętności i kompetencji, znane jako uczenie się przez całe życie, może przyczynić się do dokonywania lepszych wyborów przez jednostki w odniesieniu do pracy i życia, a także pomagać ludziom w realizacji koncepcji rozwoju osobistego i w pełnym wykorzystaniu własnego potencjału, co także stanowi korzyść dla społeczeństwa oraz zwiększa szanse każdej osoby na znalezienie pracy i rozwój zawodowy;
- F. mając na uwadze, że jednym z celów europejskich ram kwalifikacji jest ułatwienie porównywania systemów kształcenia, a tym samym zapewnienie impulsu do zmian i reform na szczeblu krajowym i sektorowym z myślą o realizacji celów strategii „Europa 2020” i wdrożeniu ram ET 2020;
- G. mając na uwadze, że z powodu braku ambicji państw członkowskich i pomimo dotychczasowego zaangażowania nadal brakuje przejrzystości kwalifikacji, a wskaźnik uznawania zagranicznych kwalifikacji jest niski; mając na uwadze, że potrzebne jest dostosowanie europejskich ram kwalifikacji, aby jeszcze bardziej poprawić przejrzystość i porównywalność kwalifikacji;
- H. mając na uwadze, że europejskie ramy kwalifikacji powinny stanowić dla ich użytkowników ogólne ramy ułatwiające współpracę między organami państw członkowskich, partnerami społecznymi, instytucjami kształcenia i ośrodkami szkoleniowymi, związkami zawodowymi, społeczeństwem obywatelskim oraz innymi zainteresowanymi stronami na szczeblu międzynarodowym;
- I. mając na uwadze, że tylko Holandia i Szwecja wprowadziły w krajowych ramach kwalifikacji specjalne procedury dotyczące uwzględniania kwalifikacji pozaformalnych; mając na uwadze, że żadne państwo członkowskie nie ma w swoich krajowych ramach kwalifikacji specjalnych procedur dotyczących uczenia się nieformalnego;
- J. mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny jak najszybciej, lecz nie później niż do 2018 r. wprowadzić rozwiązania zgodne z europejskimi ramami kwalifikacji w celu walidacji, w powiązaniu z krajowymi ramami kwalifikacji, uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w tym umiejętności zdobywanych w ramach wolontariatu;
- K. mając na uwadze, że w komunikacie z Erywania z 2015 r. państwa członkowskie wyraźnie zobowiązały się do przeglądu przepisów krajowych z myślą o pełnym przestrzeganiu lizbońskiej konwencji o uznawaniu kwalifikacji, a także do przeglądu krajowych ram kwalifikacji w celu zadbania o to, aby przewidziane w nich ścieżki kształcenia gwarantowały należyte uznawanie wcześniejszego kształcenia;
- L. mając na uwadze, że zagwarantowanie jakości treści nauczania oraz organizacja systemów nauczania jest odpowiedzialnością i wyłączną kompetencją państw członkowskich; mając na uwadze, że europejskie ramy kwalifikacji nie mają żadnego wpływu na tę odpowiedzialność;
- M. mając na uwadze istniejące obecnie między regionami, zwłaszcza regionami transgranicznymi, rozbieżności w zakresie uznawania certyfikatów oraz wynikające z nich różnice w szansach na zatrudnienie;
- N. mając na uwadze, że biblioteki, zarówno publiczne, jak i prywatne, wnoszą znaczący wkład w proces uczenia się przez całe życie, a także w poprawę umiejętności czytania i pisania oraz umiejętności cyfrowych;
- O. mając na uwadze, że obecnie w europejskich ramach kwalifikacji uczestniczy 39 krajów, mianowicie państwa członkowskie UE, kraje EOG, kraje kandydujące do UE, potencjalne kraje kandydujące (Bośnia i Hercegowina oraz Kosowo), a także Szwajcaria;
1. z uznaniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą przeglądu europejskich ram kwalifikacji i dalszego wspierania procesu unowocześniania europejskich systemów kształcenia i szkolenia przy jednoczesnym poszanowaniu kompetencji krajowych i zagwarantowaniu, że zachowane zostaną charakterystyczne cechy systemów kształcenia w poszczególnych państwach członkowskich;
 2. zauważa, że propagowanie krytycznego i nieszampowego myślenia ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju nowych umiejętności potrzebnych w przyszłości;
 3. zaleca ochronę niezwykle bogatego dziedzictwa w postaci przekazywania umiejętności nie tylko technicznych, ale i manualnych, jakie pozwoliły na rozwój i wzrost szeregu sektorów produkcji rzemieślniczej, które należy chronić jako element tożsamości państw członkowskich;

Środa, 17 maja 2017 r.

4. zauważa, że jednym z zadań europejskich ram kwalifikacji jest zwiększenie porównywalności kwalifikacji zdobywanych w państwach członkowskich, a jednocześnie ochrona specyfiki krajowych systemów nauczania;
5. zwraca uwagę, że każdemu bez względu na wiek czy status społeczny Unia powinna w sposób jasny i dostępny, zwłaszcza na obszarach przygranicznych, umożliwić lepsze wyeksponowanie, docenienie i uznanie posiadanych umiejętności i kompetencji, w tym również umiejętności i kompetencji zdobytych w ramach wolontariatu, niezależnie od sposobu lub miejsca ich uzyskania; podkreśla, że państwa członkowskie powinny dołożyć większych starań na rzecz szybszego i efektywniejszego uznawania kwalifikacji oraz odnoszenia się do odpowiedniego poziomu europejskich ram kwalifikacji;
6. przypomina o konieczności położenia nacisku na wdrażanie europejskich ram kwalifikacji w celu poprawy ich jakości i zwiększenia ich potencjału;
7. zaleca większą elastyczność w odniesieniu do stałego aktualizowania krajowych ram kwalifikacji i ich dostosowywania do ram europejskich;
8. przypomina, że jednym z podstawowych zadań europejskich ram kwalifikacji jest ułatwienie i wspieranie przenoszenia kwalifikacji, a także zatwierdzania kształcenia i szkolenia formalnego i nieformalnego między różnymi systemami kształcenia i szkolenia w celu umożliwienia międzynarodowej mobilności zawodowej i akademickiej, lepszego sprostania wymogom podaży i popytu na europejskim rynku pracy oraz skuteczniejszego zaspokojenia osobistych potrzeb obywateli i społeczeństwa jako całości;
9. wzywa Komisję do rozważenia, czy trzy obszary horyzontalne (wiedza, umiejętności i kompetencje) wymagają dalszych zmian, dzięki którym stałyby się bardziej zrozumiałe i jaśniejsze; apeluje o wykorzystywanie europejskich ram kompetencji kluczowych z 2006 r. jako cennej pomocy i głównego dokumentu referencyjnego w celu zapewnienia większej spójności terminologicznej między różnymi ramami UE i tym samym wprowadzenia prawdziwego podejścia opartego na efektach uczenia się;
10. zwraca uwagę na znaczenie analizowania i opracowywania narzędzi przewidywania przyszłych potrzeb w zakresie umiejętności; w związku z tym zachęca państwa członkowskie oraz wszystkie zainteresowane strony, w tym pracodawców, do wymiany odnośnych sprawdzonych praktyk;
11. podkreśla znaczenie systemów szkolenia i przyuczania do zawodu dla kształtowania umiejętności; wobec tego podkreśla potrzebę propagowania w państwach członkowskich dualnych systemów kształcenia łączących przyuczanie do zawodu w przedsiębiorstwach z kształceniem w szkołach zawodowych; przypomina, że pracodawcy i przedsiębiorcy odgrywają zasadniczą rolę w szkoleniu w miejscu pracy oraz w przyuczaniu do zawodu, a ponadto jest zdania, że ich rolę należy wyraźniej wspierać i rozwijać;
12. zaleca, by europejskie ramy kwalifikacji były wystarczająco ściśle powiązane z potrzebami społeczeństwa, w tym z popytem na rynku pracy, aby poprawić konkurencyjność gospodarki europejskiej, a także pomóc poszczególnym osobom w rozwijaniu ich potencjału z myślą o osiągnięciu celów strategii „Europa 2020”;
13. podkreśla potrzebę pełnego wykorzystania możliwości europejskich ram kwalifikacji do pobudzania i ułatwiania mobilności studentów i pracowników w UE, a tym samym do propagowania uczenia się przez całe życie i wspierania rozwoju mobilnej i elastycznej siły roboczej w całej Europie w czasach wyzwań ekonomicznych i globalizacji rynku;
14. podkreśla, że szereg państw członkowskich nadal znajduje się na wczesnym etapie wdrażania krajowych ram kwalifikacji, których podstawą jest osiem poziomów europejskich ram kwalifikacji; apeluje do Komisji, by zachęcała państwa członkowskie do zapewnienia kontynuacji tego procesu;
15. podkreśla znaczenie inicjatywy na rzecz europejskiej klasyfikacji umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów, która określa i kategoryzuje w 25 językach umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz dla kształcenia i szkolenia w UE;
16. wzywa do zdecydowanego wspierania i propagowania wspólnych europejskich zasad organizacji i szybkiej walidacji oraz uznawania procesów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, gdyż jest to szczególnie ważne z punktu widzenia integracji atypowych uczących się; w tym kontekście odnotowuje coraz większą liczbę szkoleń dostosowanych do potrzeb różnych gałęzi przemysłu, które to szkolenia należy uwzględnić w procesie walidacji, oraz podkreśla potrzebę zwrócenia szczególnej uwagi na certyfikację osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, a także starszych pracowników i innych grup; zachęca Komisję do oceny, czy punkty ECVET można wykorzystać do walidacji i uznawania uczenia się nieformalnego i pozaformalnego; uważa, że nie dojdzie przy tym do dewaluacji osiągnięć kształcenia formalnego;

Środa, 17 maja 2017 r.

17. podkreśla potrzebę lepszej koordynacji między europejskimi ramami kwalifikacji a innymi istniejącymi narzędziami uznawania i przejrzystości, takimi jak ECVET, ECTS i Europass, przy wsparciu systemów zapewniania jakości, w celu wygenerowania efektów synergii oraz zwiększenia skuteczności narzędzi służących przejrzystości;
18. zaleca, by Komisja opracowała narzędzie samooceny dla pracodawców w celu zapewnienia efektywniejszego wykorzystania europejskich ram kwalifikacji; zachęca pracodawców do krytycznego myślenia o poziomie umiejętności i kwalifikacji potrzebnych do zatrudnienia;
19. podkreśla potencjalne zagrożenia związane z definiowaniem efektów uczenia się w kontekście europejskich ram kwalifikacji w odniesieniu do wpływu na programy nauczania; podkreśla znaczenie różnorodności systemów kształcenia w UE i w krajach uczestniczących;
20. wzywa pozostałe państwa członkowskie do szybkiego powiązania krajowych ram kwalifikacji z ramami europejskimi; domaga się przyspieszenia tempa podejmowanych działań w celu usunięcia wszystkich pozostałych przeszkód dla uznawania;
21. zaleca Komisji ponowną ocenę kosztów usprawnienia europejskich ram kwalifikacji, ponieważ obecnie nie przewiduje się żadnych dodatkowych kosztów; wyraża zaniepokojenie, że nie docenia się zakresu pracy związanej ze zmianą europejskich ram kwalifikacji;
22. wzywa państwa członkowskie do wdrażania strategii o wymiarze społecznym w ich systemach kształcenia i szkolenia w celu skuteczniejszego wspierania równości szans, zadbania o wyższy stopień sprawiedliwości w kształceniu, zwalczania nierówności oraz zapewnienia lepszego przenikania się systemów kształcenia i szkolenia; wzywa Komisję do wspierania państw członkowskich w tych działaniach;
23. wzywa Komisję do ponownego rozważenia kwestii propagowania opartego na wynikach finansowania w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz w kształceniu wyższym, jak również opłat za studia w ramach programu modernizacji w trosce o społeczną rolę systemów kształcenia i szkolenia oraz dostęp do kwalifikacji;
24. wzywa Komisję do wyjaśnienia przewidywanego podziału ról między ECVET i ECTS w celu zadbania o większą przejrzystość przeglądu dla zainteresowanych stron;
25. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwrócenia szczególnej uwagi na zobowiązanie do uwzględnienia metod uczenia się nieformalnego i pozaformalnego, które obecnie są wykluczone z większości krajowych ram kwalifikacji, a przez to również z ram europejskich, szczególnie zaś uczenia się nieformalnego, które w chwili obecnej pomija się całkowicie;
26. podkreśla potrzebę lepszego zrozumienia kwalifikacji przyznawanych poza terytorium UE z myślą o ich walidacji i uznawaniu w celu wspierania integracji migrantów i uchodźców w społeczeństwie europejskim, na rynku pracy UE oraz w ramach unijnych systemów kształcenia i szkolenia; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje zalecenie budujące podwaliny pod relacje między krajowymi i regionalnymi ramami kwalifikacji w państwach trzecich, krajowymi ramami kwalifikacji w państwach członkowskich i europejskimi ramami kwalifikacji, w szczególności opcję zorganizowanych dialogów z krajami ościennymi UE, które podpisały z nią układ o stowarzyszeniu, co może prowadzić do wzmocnienia ich krajowych ram kwalifikacji względem europejskich ram kwalifikacji, jak również wsparcia UE (np. w ramach pomocy rozwojowej) dla państw trzecich na rzecz opracowywania krajowych ram kwalifikacji;
27. uznaje, że w interesie państw trzecich leży wykorzystanie europejskich ram kwalifikacji jako punktu odniesienia dla ich własnych systemów kwalifikacji, natomiast same europejskie ramy kwalifikacji wymagają zmiany w celu uproszczenia formalnego porównywania kwalifikacji uzyskanych w państwach trzecich z kwalifikacjami zdobytymi w UE;
28. nalega, by włączyć odpowiednie zainteresowane strony, takie jak publiczne służby zatrudnienia, partnerów społecznych, podmioty z sektora edukacji i szkoleń oraz społeczeństwo obywatelskie, w tworzenie, wdrażanie, propagowanie i monitorowanie europejskich ram kwalifikacji na szczeblu unijnym i krajowym, a także we współpracę w tym zakresie, aby zapewnić im szerokie poparcie;
29. uważa, że instrument taki jak europejskie ramy kwalifikacji wymaga stałej aktualizacji i korekt, a zatem powinien być wspierany i ulepszany przez regularne monitorowanie, w szczególności w odniesieniu do przyjazności dla użytkowników, przenikalności i przejrzystości; podkreśla, że europejskie ramy kwalifikacji odnoszą sukces tylko wówczas, jeżeli państwa członkowskie naprawdę zobowiązują się do ich wdrożenia i stosowania;
30. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.